

Végladás.

Miután a ház, melyben árutáram van, közelebb építkezések kezdtek meg, végladást nyitok

mindennemű divatcikkek, egymint; mindennemű popelin, lustres, mohair, poils, barége, percaline, batist, jaconas, mousselinból stb. — Továbbá long-schawlok, nagykendők, kész joppok és paletokból

tetemesen leszállított árakon.

Ajánlom továbbá valódi angol waterproofomat eső-köpenyekre.

KÁNYA JÓZSEF.
József-tér 10. sz. a.

528 (4-6)

A t. sz. magyar királyi honvédtiszt uraknak ajánlja magát

CSÁK IMRE

katonai, polgári s papi öltöny készítő,

ki már az eddig kinevezett honvédtiszt urak nagyobb részének öltönyeit készíteni oly szerencsés volt.

Boltja: zöldfa-utca 7-ik szám. 548 (3-3)

FAGYLALT-GEP.

Többszörösen kipróbált, egy szolgálati képességre, mint jégmeztakarásra készített gépek különösen a

CZUKRASZ

és

KÁVÉS

uraknak, ugyszinte a magánzók részére minden nagyságban legjutányosb árakon kapható

Mayer Ferdinánd-nál,
rézműves (2-3)
Pesten, kecskeméti-utca 8. sz. alatt. 542

Sáros-pataki kovamalomkö-gyári egylet

ezime alatt:

Már Láczy Szabó Károly ur kezeltése alatt évről-évre annyira fokozódott kelendőse ezen francia modorban készített malomköveknek, hogy azok, a kik malomkö-szükségletüket ezen gyárból fedezték, újabb megrendeléseknél mindig ugyanazon minőségű köveket kívántak, a melyeket már előbb nyertek, mely körülmény azok kitűnő voltáról és hasznavehetőségéről a legkétségtelenebb bizonyítványt nyújtja. A részvény-társaság, mely Láczy Szabó Károly urat a gyár további vezetésével is megbizta, — különösen oda fog törekedni, hogy a legkelendőbb átmérőjű kövekből mindig néhány pár a gyárban készletben legyen, hogy a beérkező megrendelések azonnal teljesíthessenek.

A kövek kétféle minőségűek, minélfogva két osztályra osztatnak.

Az I-ső osztályu sáros-pataki kövek keményebb fajnak lévén, nagy olónnyel használtatnak gőz- és műmalomokban fehérítésre; már első fellépésüknél a francia kova-malomkövekkel versenyre keltet és ezek roppant árat tetemesen leszállították, és a mellett, hogy a francia kövekkel egy sorba helyezhetők, sőt ezeket némely tekintetben, különösen tartósságra nézve, felülmúlják, ezeknél tetemesen olcsóbbak is.

A II-ik osztályu sáros-pataki kövek különösen a száraz és sima vagy paraszti őrésre valók, és mindennemű gőz- és műmalomnál, vízi, szél és szárazmalomnál alkalmasak. Ezen különös szépségű rejtis kovafaj egyedül csak a sáros-pataki határban jön elő és az abból készült malomkövek mindennemű gabonafajok őrésére kitűnők és győzősek. — Főelőnyük pedig, a mi a legnagyobb ritkaság az, hogy rozs őrésre párjuk nincsen; — végre a szesz és pálinka gyárakban a kukorica őrésre igen keresettek.

A legkelendőbb malomkövek ára helyben Sáros-Patakon, páranként osztrák értékben.

Átméret:	36"	38"	40"	42"	44"	46"	48"
	160 ft.	170 ft.	180 ft.	190 ft.	200 ft.	210 ft.	220 ft.
Átméret:	36"	38"	40"	42"	44"	46"	48"
	120 ft.	130 ft.	140 ft.	150 ft.	160 ft.	170 ft.	180 ft.

A felső könek rendes magassága 12", az aljkőé 10", ezenfelül minden hüvelyk 2 ft. 70 krral számítatik; alacsonyabbság tekintetbe nem vétetik. A megrendelések minden pár köre 50 forint előpénz beküldése mellett, még pedig néhány héttel előbb, minsem a kövek szükségeltetnek, történnek, egyttal pontosan meghatározandó a kö nagysága, a lyuk bősége, valamint az irány, vajjon jobbra vagy balra lézen forgásuk, végre miféle malomra és őrés nemére szükségeltetik és melyik osztálybeli legyen a kö.

A megrendelések vagy Pesten Gubitz és Roth uraknál, Széchenyi-utca 3-dik szám alatt, vagy Sáros-Patakon „A sáros-pataki kova-malomkö-gyári egylet” ezime alatt levél útján történhetnek. — A kövek csak készpénz fizetés vagy utánvét mellett küldetnek el a kikötött időben. — Pest, 1869. márczius havában.

478 (7-18)

VALÓDI PAGLIANO-SYRUP,

Pagliano Girolamo

flórenci professortól egyenesen ide szállítva, különböző mennyiségben kapható

Török József
gyógyszerész urnál Pesten, király-utca 7-ik szám.

Egy üveg ára 1 frt. 50 kr. Egy tuczat ára 14 ft., fél tuczat 7 frt.

Az ismételdők igen kedvező engedményekben részesülnek.

E szörp tisztítja a vért, eloszlatja a megromlott nedveket, megtrkítja és megjavítja azokat, következképen mindazok, kik e szörpöt havonként két napon át használják, jó egészségnek örvendnek. E szörp sok oly betegséget meggyógyít, melyeknél az orvosi szer csekély javulást eszközölt. — Ep most érkezett meg egy friss szállítmány, melynek valódiságaért kezeskedtük. 516 (5-6)

Fenyőfa- s tüfenyő-kivonat fürdők re!

Van szerencsénk a t. cz. orv. s gyógyszerész urakkal ezenel tisztelettel tudatni hogy a Sigmund József urnál Pest, városház-utca 1 sz. a „zöld koszorúhoz” ézimzett kereskedésben létező erdei gyapotáru raktárunkat (Fenyőfa s tüfenyő gyártmányok s készítmények) legújabbán a legtisztább, legjobb és friss fenyőfa s tüfenyő-kivonat küldeményekkel látjuk el, s ajánljuk azokat a t. cz. közönség szíves figyelmébe.

Az ezen kivonatokból készített fürdők áldásdús s ritka gyógyereje különösen köszvényes, eszós s ideges bántalmak ellen eléggé ismeretes, s így annak további magasztalása is felesleggé válván, még csak azt vagyunk bátrak felemlíteni, hogy a háznál készíthetők s használhatók, misztal az oly nagy költséggel járó fürdői utazások el mellőzhetők, idejéről még annak szerfeletti olcsósága, mert egy fürdő e kivonattól alig 30 krba kerül.

Megnőtt személyeknek egy fürdőre 4, aránylag később 6-8 lat szükségeltetik, ez két pint melegvízben feloldatik s aztán a fürdőbe öntetik.

Egy üvegszelence ára, mely 1 fontot tartalmaz 1 ft. 80 kr.
Egy hordóska 5 font tartalommal 7 » 50 »
különleges használati utasítással együtt.

Isméti eladók illendő százalékban részesíttetnek.

A Lairitz-féle
erdei gyapotáru-gyára Remdában, a thüringi erdő mellett. 540 (2-3)

25-ik szám. Tizenhatodik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, június 20-án 1869.

Előfizetési föltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupan Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyezer hasábotott petit sor vagy annak helye egyszeri igtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszori igtatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasenstein és Vogler Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden igtatás után 30 krajczár.

Prielle Kornélia.

A művész élete egy egészen külön világ. Mint ember, ő is a társaságban él s abban kedves vagy rideg, keresett vagy került lehet; emberszámot tesz, mint a többiek: de valódi élete, mint művésze, saját külön világába esik. Ha festő vagy szobrász, ecsete és vésője az ő igazi társasága, gondolatának, törekvéseinek megbizottja; ha költő vagy zenész, a hang vagy szó a mozaik egyes követszei neki, melyekből a talajt összerakja, melyen jár, szeszélyesen, terv szerint, tarkán, egyöntetűen, hogy mások bámulják s gyönyörködnek benne, a min ő, mint otthonában találja magát. A színész világa a színpad. Mikor a lámpák meggyúlnak, a zenekar felhangolta a kedélyeket, a karmester leteszi ütény-pálczáját, s a függöny egy várakozó és csöndes közönség előtt föllebben: a színész élete akkor kezdődik. A deszkák, melyek nekünk csak jelzik a világot: neki a tulajdonképi világ. Ő oda idegen jelmezben, költött név alatt, más által irt szavakkal lép, de saját magát játszsza azon érzelmekben és jellemben, melyeket más, a költő, teremt meg először, de melyeket ő neki tökéletesen föl kellett vennie saját egyéniségébe, vagy inkább saját egyéniségét megtagadva, kicserélnie azokkal, s szíve-lelke égő kohában önmagát s szerepét egygyé olvasztva, valami egészen újat teremtene, a mi neki, isten s a költő után, a legnemesebb értelemben sajátja.

A színészt csak az ismerheti, a ki játszani látta; s teremtő erejét csak az méltányolhatja, a ki kívül is ismeri. Egyénítő tehetsége nem lehet pusztá utánzás, sem a természeti s életbeli valónak, sem színpadi példányoknak utánzása. Mint a művészet általában egyszerre eszményt és egyénit, ugy a színészet különösen. Ugyanazon szerep, egé-

arczképének közlése alkalmát; nemzeti szín-művészetünk azon kiváló alakját, ki a nélkül, hogy az életet valaha ridegen másolná, oly végetlenül élethű, a nélkül, hogy a költő által adott vonásokkal megelégednék, azoknak vázlatát ezer finom részlettel ugy tölti ki mindig, hogy játéka által épen azt adja, mit a költő akart, gondolt, sőt sejtett, s ki — midőn szerepét bevégzi — lelünkben hagyja egész alakja képét s a legelénkebb vágyat költi bennünk, vajha ne tünne el még, látásunk s képzeletünk vásznáról.

Prielle Kornélia azon művészek közé tartozik, kiket a természet a színpadra teremtett; nemcsak testi tulajdonai, könnyű, hajlékony alakja, szelid, értelmes, kifejező arca s ritka báju hangjáért mondhatjuk ezt, hanem különösen azon hajlamért, mely már kora gyermekkorában elárulta magát, s őt mindvégig szenvedélyvel kötötte a színpadhoz.

Mármaros-Szigeten született 1828-ban; atya egy francia emigráns fia volt, de már elmagyarosodva; magyar nőt is vett, Székely Eleonorát s gyermekeit is magyaroknak nevelte. Tisztes, bár szegényes polgári állásukban munkásság és gond által tartották fenn magokat. A kis Nellinek, gyermekkorában már, csak egyetlen vágya, öröme, mulatsága volt: ha a városban színészek voltak, s ő színházba mehetett. Kérés, sírás, jó magaviselet, hízélgés s ígéretek, a gyermeki kor mindez ártatlan fogása által ki kellett vinnie, hogy színházba vigyék, s ott egész lelke, szíve, figyelme a színpadé volt. Aztán, ha színészek nem voltak, voltak műkedvelő előadások, s az alig serdülő leánya élénk részt vett azokban s korán kitüntette magát.

Anyja meghalt. Sa mit eddig csak az olvasmányokból és a színpadról ismert, a szenvedést és fájdalmat, most az élet-

ből is megérezte. Oly érzékeny volt mindig, hogy olvasmányai vagy a szindarab forró könyvekre indították; korán kitűnt benne ama nagy tehetsége a szívnek és képzeletnek: érezni s magáévá tenni az idegen, sőt a költött fájdalmat; de csak ha magunk is igazán átéljük, lesz az idegen fájdalom valóban miénk, annyira, hogy kifejezni s közölni is tudjuk. Anyja halála fordulópontot képezett Prielle Kornélia életében. Mitől anyja talán visszatartoztatta volna: atyja nem ellenzte, hogy a színészetet válasza életpályájául. Csak egy kötelék volt, mi visszavonhatta volna, hat éves kis testvérkéje, Emilia, kinek anyja helyettanya volt, kit elhagyni nem birt. Egyeztetve a két ellenkező benső szükségét, — hűgát is magával vitte, s a színpadra lépett, Tóth István társaságába.

Tizenöt éves volt, fölruházva az ifjúság, szépség, kedvesség, tehetség minden előnyével; s első föllépései valóban első diadalai voltak. A vidéki társaságok egyik legjobbjára, legszervezetebbikre akkor a Kilenyi igazgatása alatti volt. Sorsa, szerencsésen e társasághoz vezette őt; s Kilenyiekben valódi szerető szülőket talált. Velük járta be Erdély nevezetesebb városait: Dézst, Kolozsvárt, Maros-Vásárhelyt, Szebent, Brassót, s a többi közt Enyedet is. Hogy e sorok írója, akkor enyedi diákokca, itt látta őt először s azt soha sem felejtette el, nem tartozik a dologhoz; de annál inkább tartozik az, hogy Szigligeti körutat tevén Erdélyben, öt Enyeden egypár népszínművében (A szökött katonában és Zsidóban) látta s egyszerre fölismerete benne a ritka tehetséget, a szép jövőt. „Tiszta, egyszerű, modorosság nélküli előadása meghatott, (írja maga Szigligeti) s azonnal irtam Bartay, akkori igazgatónak s szerződését sürgettem. Voltak hitetlen Tamások, kik dicsegetésben tulzást láttak: az idő igazolt. Valóban, igen. Akkor (1845-ben) mindjárt szerződtek, s a közönség mindjárt kedvencei közé sorozta. Azonban csak egy évig maradt a nemzeti színházban. S ismét vidékre ment; igaz, hogy a vidéki színpadok ünnepelt csillaga volt, mindenütt taps, koszorúk, dicséret-tömjén, gyöngéd és becses emlékek és kitüntetések halmozták el: de mégis, a fővárosi színpad ép annyira hiányzott az ő tehetségének, mint ő a nemzeti színházban. 1859-ben, tizenkét évi távollét után azonban ismét visszajött Pestre, s akkor szerződve, azóta folyvást s állandó tagja és egyik büszkesége a nemzeti színházban.

Olvasóink közt alig lehet valaki, ki őt a színpadról ne ismerne; művészetéről azért hosszasan szólni vagy kitünőbb szerepeit mind elsorolni felesleges volna. Az ő tulajdonképi eleme s valódi szerepköre a főbb-rangú vidám, finom, érzékeny s cselszövő szalonjai légeben van. A hamis és kaczer úrhölgyek találhatnak benne oly személyesítőre, kiről, kivált az újabb francia társalgási darabokban sokszor és méltán volt elmondva, hogy e szerepek Páris első színpadain sincsenek tökélyesebben betöltve, s Prielle Kornélia világhírnek csak azon sajátos véletlen volt az ellensége, hogy francia leány léte magyar színésznőnek született. A ki őt: A csacska nő, A szövetségesek, A jó barátok, Az utolsó levél, A Benoiton család, vagy A tünder-ujjakban látta, s a jó lelki vagy kaczer, nemes vagy könnyelmű, de mindig szeretetreméltó fürangu hölgy tökélyesen kivitt, részletezett, egyenített alakját gyönyörrel bámulta benne: lehetetlen hogy elragadtatás nélkül emlékezzék rá. Szélid humorát a Trundusiák (Aesopus), Irmgardok (Gyöngéd rokonok), Turndreypitz grófné (A bajusz) nevelés, de soha nem kaczer, csak finom mosoly-előidéző alakjaiban tünteti ki, melyeken az ember nem szájjával, hanem szívével

nevet, a mi oly mondhatlan jól esik. A legfelsőbb komikum tetőpontjában, a Misanthropban, nálunk az ő Célíméne-je a legfelsőbb magaslát. A valódi tragédia nem az ő szakmája; testi-s hangereje sem volna hozzá; bár kedves Melinda, de a modern féltragédia, a megindító Gauthier Margit mégis inkább való az ő finom, pókhálóbol szőtt egyéniségéhez; s az Annyal és Demon hízog és makrancos Clarisse-je, mindkét alakjában, mintha csak számára volna írva.

Magánéletében nem volt oly szerencsés, mint színpadi világában. A házasság élet örömet kétszer kóstolta meg, de rózsáit mind a kétszer a válás vívisei tépték szét. Később, mint ama bibliai nő, nagyon szeretett s nagyon szenvedett; érzelmeit a színpadon, a nagy közönségnek élvezet forrásává tette, bár szívének sokszor a csalódás és keserv forrása volt, a min mi tapsoltunk, mosolyogtunk és gyönyörködünk. Magánéletéből ritka szép vonás: hogy családja tagjainak jóltevő nemtője volt mindig. Kis hűgát, ki most Rónainé, szintén jeles színésznő, mikép nevelte, már említettük. Később elaggott atyját vette magához, s öreg napjainak gyámola, vigasza volt, pár év előtt bekövetkezett haláláig.

Prielle Kornéliát a nemzeti színház nem nélkülözheti; s sorainak azon ohajtással zárjuk be: vajha még sokáig ne is kelljen őt nélkülöznie!

Az akáczfák alatt.

Hányszor mulattunk itten,
Akáczok árnyában,
S feledve gondjainkat,
Kis játszó magzatinkat
Elnéztük boldogan.

Dicsérted kis leányod,
Mily szép, szemérmes,
Fiaoskád átöleltem,
S örömben ége lelked,
Hogy bátor és eszes.

Beszéltük, mindenikből
Mi lesz, ha nagyra nő;
Tréfáltunk és nevtünk,
Majd olykor elmerengtünk
S kitárult mult, jövő.

Mondád, ha majd elagunk,
Hajunk ezüst fehér,
S betelve annyi vágyad,
Nem adnád unokádat
Szép ifjúságodér.

Oh drága nőm, a földön
Ki legjobb nő valál,
Nem agg korban, de ifjan,
Virágzó bajjaidban
Téptél le a halál.

A gyermekek már nőnek,
Év év után halad,
Még szebbé lón leánykád,
Oh istenem! ha látnád
S ölnéd kis fiad.

Oh istenem, ha látnám
Még egyszer arezodat,
Ha köztünk itt lehetnél,
Egy percze megjelenél
E kedves fák alatt.

Ha látnám lelked fényét,
A mint szemedben ég,
Ajkad boldog mosolyját:
Az élet gyászos harcját
El tudnám bírn meg!

Gyulai Pál.

Lengyel ravaszág.

(Történeti beszély.)

(Folytatás.)

II.

Néhány hét mulva, melyek a fennemlített titkolódzás, sugdosódzás és nyugtalanság közt folytak le, egyszerre nagy költözködés

támadt a kastély tágas udvarában. Különböző munkások érkeztek Posenból és Thurnból nagyszámu dolgozó eszközökkel és portékákkal telt koscsikkal. Azonnal munkához kezdtek s rövid idő mulva Lada lakhelyét egészen átváltoztatták. Kivülről semmi változás nem tettek, kivéve a homlokzatot, melyre a család cimerezet helyezték el, körülvéve kék és fehér színű zászlókkal. De annál érdekesebb átalakuláson ment keresztül a kastély benső része. A nagy teremben a falak finom fehér és kék damasz-kelmével huzzattak be. Magas emelvényen trón gyanánt gazdagon aranyozott karszéket állítottak fel, a melyre Ladák cimere volt vésvé. E karszék körül diadaljelvényeket, hősi csatát ábrázoló festményeket, s a Lada családot érdeklő fegyvereket s cimereket függesztettek fel. Az emelvény két oldalára művészileg kifaragott karnélküli székeket állítottak. A terem többi része üres volt; sem karszék, sem közönséges szék nem vala elhelyezve, az ember azt hihette volna, hogy kihallgatásra van szánya, épen úgy mint a fejedelmi palotákban. A szoba teteje gyönyörűen kifestve, a gerendák megaranyozva s szebbnél szebb jelképes festményekkel el látva, a terem egyszerű kinézetét nagyban emelék. A kastély többi része hasonló fényesséssel ékesített. S miért mindezen előkészületek? Senkisémm gyanítá, még a ladovói lelkeséged sem, pedig a munkálatok folyama alatt folytonosan a munkások között látták forgolódni.

Szüiz Mária fogantatása előtti nap reggelén a környékbeli nemek mind egybegyűjtettek a kastélyba. Lada mindenkit a legnagyobb szíveséggel fogadott. S midőn látta, hogy vendégei nem férnek el a kastélyban, kénytelen volt egy részét parasztjainak kunyhóiba vezetni. Mind együtt levén már azok, a kiknek eljövételére számított, meghívást intézett hozzájuk ugyanaz nap estére a kastélyba.

A meghívottak legszebb ruhákba öltözködvé megjelentek s a kihallgatási terembe vezettettek. Csakhamar megjelent Panne Lada arannyal szegélyezett karmazsinszínű köntösben. Fején bemélyedt sapkát viselt, melyhez magasra felnyuló kocsagtolla ragyogó gyémántal volt oda illesztve. Oldalán nagyszerűen aranyozott s drága kövezett szablya függött. Járásában s magatartásában annyi nemesség és méltóság rejtelt, hogy mindenki megilletődve tekintett rá; nemes arckifejezéséhez s büszke tekintetéhez mindenki illőnek ismerte volna a királyi jogart s koronát. Karján nejt, Panna Ladainót vezette, ki fenséges öltözetében, gyöngyeivel, gyémántjaival meglepő jelenség volt. Gyönyörű szép s még alig huszonhat éves levén, nem csalódnak, ha állítjuk, hogy oltárhoz készülő menyasszonyhoz hasonlított. Remegve, mint a szél mozgatta levél, hódító tekintettel nézett arra, merre férje végig vezetete a termen. Kissé meglepetten jártatta körül szeméit s úgy látszik, mintha azt kérdezné magától: mit jelentsen mind ez? Mellettök magyar ruhába öltözött kilenc-tíz éves gyermek ment: ez egyetlen fiuk volt, a család birtokainak s nevének örököse s szülői szeretetének tárgya.

Panne ünnepélyes megjelenése élénk benyomást tett a jelenlévőkre, mely csend lön. E néma csendben az emelvényhez értek; Lada felment a lépcsőzeten, nejének s gyermekének ülést ajánlott, azután levette sapkáját s fennállva a következő beszédet tartá:

— Isten különös kegyelme által Lengyelország és Brandenburg között történt határ-rendezés idejében kívüli állapotba jutottam. Szerencsésen ki tudtam kerülni e kettős szomszédosság erőszakoskodá-

sait. A Lada-család birtokai megbízottjaik által huzott határvonalakon kívül esnek. Köszönöm az Istennek, hogy a dolgot ily módon intézte el; és minden igyekezetem az leend, hogy utódaim örökké megemlékezzenek rá, miszerint a Lada-család egyik tagja régi hősei tetteinek megfelelőleg eslekedett, meg tudván szabadítani jószágai derék népségének egy részét. Lada meg fogja tudni szerezni mindazt, a mi Lengyelországnak hiányzik. Pénztára nem lesz üres, határain örök fognak állani, s népei jogait törvény fogja biztosítani. A mai naptól kezdve új fejedelemséget alapítok, melyet jószágaim fognak képezni, alakodói székekkel s örökösödési joggal utódaimra nézve. A kik hajlandók elismerni felsőbbiségetem s közre akarnak munkálkodni a Lada fejedelemség megszilárdulására s jövőjére, ezen szándokukat hangos felkiáltással jelentsék ki. Midőn a rend meg lesz állapítva, minden lovagias érzelmű ember boldogságot, nyugalmat fog találni ezen szük határszélek között. Rajta, testvéreim! jelentsétek ki előtem véleményeitek. A kik elfogadják ajánlatomat, maradjanak itt.

Hangos felkiáltások követték e szavakat. A shliachtichik, kiket Lada már nap közben illendően megvendégelt, egy kissé hevült állapotban valának. Most Lada ünnepélyes megjelenése, a pompa, a fény, mely környezé, az előbb hallott beszéd s e beszédnek tárgya tökéletesen felizgatta őket. Alig végzé Lada szavait: „Éljen Panne Lada“ kiáltások hangzottak minden oldalról. Azután e jószívű ajánlattal folytaták: „Adj nekünk kegyelmet s szolgálatot.“ Lada leült trónjára s kezével csendet intett s szólt:

— Miután Isten s az én kedves testvéreim egy akarják, egy nyilatkozványm, mely már elkészült s okleveleket, melyekről csak a nevek hiányzanak, bocsátok ki, hogy vesétek meg alapját az új fejedelemségnek.

— Probosh atya, téged kinevezlek kancellaromná.

Probosh atya mélyen meghajtottta magát s hátravonult.

— Panne Godsembo Jakab, téged pénzügyeim kezelőjévé teszlek.

Godsembo köszönt, kipirosodva az örömtől.

— Panne Naleuch Balthazar, te seregeim fővezére leszesz. Most nincs szükségem több miniszterre. A főudvarmesteri tisztet illetőleg, mint eddig, Panne Onoufri Pologa fogja betölteni. Alkalmilag még egy új hivatalt állított fel, mely Lengyelország figyelmet egészen kikerülte. E hivatalt a „határörző“ kötelessége fogja képezni. Kötelessége leend öröködni határunk sérthetlenségére; elzárja az utat a gyanus emberek, kuruzsolók, koldusok elől, kik az Odera tulsó partjáról jöven, nagy mértékben szoktak háborgatni bennünket. E hivatalt saját fiamra Panne Aloiciusra ruházom. A jövedelem évenként harminc arany s három ló eltartására szükséges összeg lesz.

Holnap védaszonyunk szüiz Mária fogantatása ünnepének napján az ünnepélyes szertartás végeztével államunk határaitra megyünk, s leszurjuk a Lada fejedelemség határszéleire a karókat, azon határszélekre, melyeket lesz eröm, hatalmam a szomszéd hatalmasságokkal tiszteletben tartani. Ohajtom, hogy udvarom hivatalnokai s személyei a holnapi összejövetelen új jelvényeikkel jelenjenek meg. E szerint megbízom kancellaromat, hogy jog szerint s a már előre megállapított utasítások szerint ossza ki az udvarom méltóságait megillető okleveleket. Seregem fővezérének lovas és gyalog katonáim rendbentartása leend kötelessége. Pénzügyeim kezelője a szoldot fogja kiosztani

mindazoknak, kik szolgálatomba lépnek. Isten segítsen mindnyájunkat hatalmának erejével jelenben és jövőben. És most, miután mindnyáján együtt vagyunk, jertek testvéreim osszazátok meg velem az estebéted.

Ezt mondva, a gyülekezet éljen-kiáltásai közepett felkelt helyéről. Karját nyújtá nejének s fonséges magatartással irányzá léptet az étterem felé, hová a jelenlévők zajosan követték; még ekkor nem volt ismeretes előttiük az udvari komoly szertartás. A lelkesedés nagyszerű lön: ez este különösen nagy hatással volt Lada új alattvalóinak elvágára és szomjára. Késő éjjel oszlottak szét, s lett minden nyugodt és csendes.

Másnap a fejedelem rendeletei pontosan végrehajtottak: a szent szüiz képével ékesített kék és fehér színű póznák a fejedelemség határszélein hat különböző ponton állítottak fel. Az udvar méltóságai mind jelen voltak ez ünnepélyen, ugyszinte a hadsereg is, két osztályban: az egyik a lovasság, melyet mindössze negyven ember képezett; a másik hatvan emberből álló gyalogság, kik egyenruhába öltözött s puskákkal és alabárdokkal felfegyverezett parasztoak valának. Az ünnepélyes Te Deum s a mezőváros végén felállított szent kép előtti ének után a fejedelem kisérete visszavonult a palotába. E naptól kezdődik I-ös Capistrannak, a Lada fejedelemség alapítójának, szerencsés uralkodása.

III.

Panne Lada dacoltságának hire csakhamar elterjedt minden tartományban. Mindenütt kacagták Ladát, s igen természetes, hogy szomszédjai legjobban. Azonban, mivel az új fejedelemség teli pinczéje, kitünő szakácsa, s kiapadhatatlan éléskamrája volt, erdeiben a vad hemzsegett, s kastélyának ajtaja éjjelnappal nyitva vala a vendégek előtt: épen szomszédjai — sokkal gyakrabban mint eddig — tisztelték meg legtöbbször látogatásaikkal. A kastély folytonos mulatságok és ünnepélyek színhelye lön, melyek egymással vetélkedhettek a szépségben és nagyszerűségben.

Lengyelország annyira el volt foglalva ez időben kül- és belügyeivel, hogy alattvalóinak tökéletes szabadságot adott, ilyenmü dolgokkal komolyan foglalatokodni. Igaz, hogy Lada elszakadásának hire csakhamar elterjedt a felőbb körökben, de a dolgok továbbí menetét meggátlandó, néhány határnélküli ellenmondáson s tiltakozáson kívül mit sem tettek. Lada mitsem törődött Lengyelországgal. A poroszok sovár tekinteteket vetettek Lada birtokaira. Midőn a költségvetést határozta meg a királyi székhez csatolt új birtokokra nézve, figyelmeztetést küldtek Lada fejedelemségének főnökéhez, mely által ez felszólították, hogy a fej-, uti- és legelőadót küldje be kiegészítés végett a kormány pénztárába. Lada az aranyos karszékben — trónra lépése óta először ébresztetett fel kellemes mámorából, melyben édes ábrándok között ringatózott.

Rémítő ingerült lett s kutyáit szabadon bocsátva a szerencsétlen porosz hivatalnok ellen uszítá, ki a figyelmeztetést hozta. E kegyetlen s vakmerő tette parhívait s alattvalóit nagyobb összertartásra s az elkezdett fontos munka továbbí folytatására ösztönzé. Nem győzték magasztalni főnökük bátorságát s ügyességét s több napig folytonosan ittak egészségéért. (Folyt. köv.)

Haynau esete Londonban, 1850-ben.

Baráti kézből vettük Angliából a következő sorokat s a mellékelt rajzokat:

„E napokban az Illustrated London News, e kitünően szerkesztett s állandó becű angol képes folyóirat régebb évfolyamait forgattam; valami

közleményt kerestem, mire figyelmeztetve valék. Azt ugyan nem találtam meg, — mint rendesen, ha az ember valamit keres, — hanem találtam mást, a mi szintén érdekelt. Akkoriban (mert 1850-ben jelent meg) otthon szomorú világ volt; a legvadabb ostromállapot szigora alatt nyugógtunk; a sajtó bilinesben, még a külföldi lapokból is sokat kiültottak az ország határaiból. Alig hiszem, hogy a London-News e számai is (1850. szept. 7—14), melyek figyelmetem lekötétek, bejuthattak volna, ámbár az eseményről magáról volt tudomásunk, legalább rövid s vázlatos értesítésekben.

A Haynau esetéről szolok, mikor Barklay és Perkins urak sörházi munkásai s az utcai nép által bántalmaztatott s élete is komoly veszedelemben forgott. Emlékszem, mily jól esett akkor az angol nép (bár alsó rétegeinek) e részvéte ügyünk iránt, mert irántunk való részvéteből támadtak meg hirhedt ellenfelünket. Haynau s az egész kor ma már a történelemé. Higgadtan, szenvedély nélküli ítéletünk róla s idegeink nem jönek a düh rángatózásába, ha róla emlékezünk.

Megszereztem magamnak az angol képes lap illusztrációit, s a szöveget is hozzájuk mellékelve ime küldöm, hogy szerk. ur, ha jónak látja, közölje mint emléket egy szomorú korszaknak, mely ma már, hálá istennek, egészen a multé.

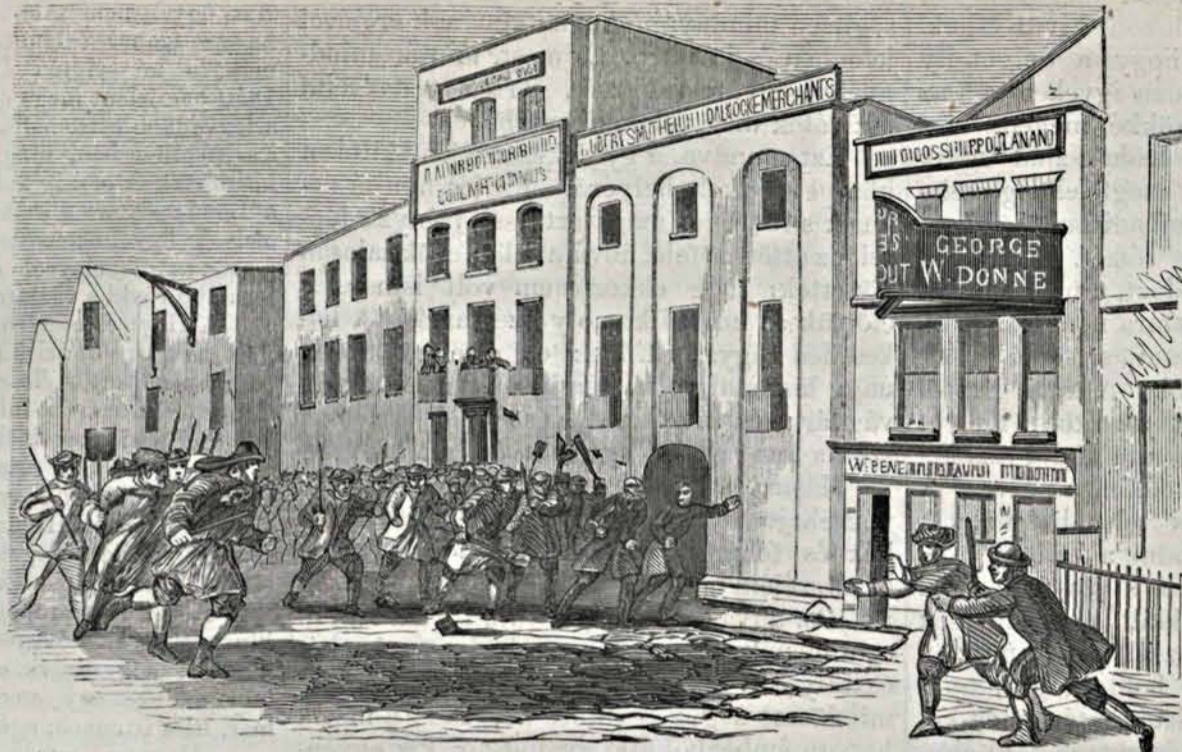
„Haynau osztrák táborszernagy, kinek dühös kegyetlensége a legyőzött magyarok ellen az egész civilizált Európában méltó undort költött s „hentes“ melléknevet szerzett számára, a közelebbi hét folytán Londonba érkezett, miután a bécsi udvarnál kegyvesztett levén, hosszabb európai utat kényserült tenni, czélba vett nyugalmaztatásának elpalástolására.

A táborszernagy úgy látszik nem is sejtette, mily iszonyonnyal és utálatlalt kísérte ez ország minden osztálya az ő magyarországi vétetteit; s mindjárt megérkezése után, semmi rosszat nem gondolva, kezdte rendre látogatni a brit főváros nevezetességeit; a többi közt, szerdán délel South-warkba kocszított, hogy Barklay és Perkins urak óriási sörföldjét is megtekintse. Kiséretében két egyén volt, unokaöccse, s egy tolmács. Bár első tekintetre meglátszott rajtok, hogy idegenek, s különösen a tábornok rendkívüli bajusza szembe ötlött, nagyobb felitűnést nem okoztak, mert az üzletbeliek hozzá voltak szokva az idegen látogatókhoz. Szokás levén azonban az ilyeneket föl-kérni, hogy neveiket az üzlet látogatási könyvébe írják be, őkis felszólították s be is írták neveiket. Egy pillanat alatt szájról szájra ment, hogy az idegenek egyike „Haynau, az osztrák hentes“ s midőn a táborszernagy két kísérőjével az udvaron át már a kapu felé menne, egyszerre minden helyiségéből a roppant gyárnak tödült össze a munkás és napszamos, és fényegyetőleg kiabáltak: „le a hentesell! üssétek le a vérebet!“ A tömeg csoportosulása mind őszébb és őszébb szorult s már-már egészen körülvette az üldözöttet. Néme-lyek oly közel voltak hozzá, hogy tetleg is bántalmazhatták. Nem is kimélték meg. Utótték, szalmatekeréscsel arczul csapkodták, magas kalapját fejébe nyomták. Kiséretének mégis sikerült a legközelebb állókat félretolni s utat nyitni a menekülésre. Meglehetősen desolált állapotban: ruhája össze volt tépve, maga sárral és szeméttel megdobbálva. A kapun kívül még nagyobb veszély várt. Ott is már mintegy 500 ember volt összecsoportosulva, kik az előbbi kiáltásokat s bántalmazásokat ismételték. A tábornok nagy bajusza szemérettel el a figyelmet, azt is jól megránczizgált. Azonban Haynau és kísérői is a kétségbeesés erőjével védelmezték magokat; ökleik s könyökeikkel törtek utat a tömeg közt s futásnak eredtek.

Igy jutottak, folyvást hurrogatva és üldözve, a Bankside-on (viz-parton) át egy vendéglőhöz, melynek szerencsére épen nyitva álló kapuján az üldözött egyszer csak elvesszett az üldözők szemé elől. Még egyre hangzott: „Fogjátok meg! Dobjátok a vízbe! Akaszátok fel a hentesell!“ de már eger-utat kapott. A vendéglő udvarán egy kis fa szim állott, melyet a fűtéshez való szén raktaurál használtak. Ide bújta be, de a mely perczben magára húzta az ajtót, valami suhanec észre vette s rejteke csakhamar fel volt fűdözve. Egy percz alatt kihuzzták onnan is s már-már bizonyosnak látta halálát. Két kísérője azonban ezalatt néhány tisztességes járól-kelöt segítségre szólított fel s ezek oly erélyvel vetették közebe magokat, hogy sikerült a dühöngő tömeget kissé visszanyomniok, mig a merőben kifáradt, megrémült s alig libegő tábornok az épület hátulsó lépcsőjén felvászoroghatott s egy fiatal embertől kalauzolta, a homályos folyosón s az ódon labirintszerű szobákban át egy háló-kabinetbe, az ágy mögé magát elrejtette.

A dühöngő tömeg, hogy ismét nyomot vesztett, csak még dühösebbé vált. Felrohantak a lépcsőn, ajtó után törtek be, szétzúztak mindent s éktelen fenyegetések és káromlások közt kereszték elvesztett áldozatukat. A vendéglős, háza becsületeért, ép annyira, mint anyagi káráért megijedve, rendőrség után küldött.

Szerencsére, a rendőrség hamarabb megérkezett, mint az új rejtékhely föl lett volna fedezve. Alig sikerült rendet, csendet eszközölni. A „hentes” re még mind nagyon dühösök voltak, „ki férfiakat akasztatott s asszonyokat vesszőz-

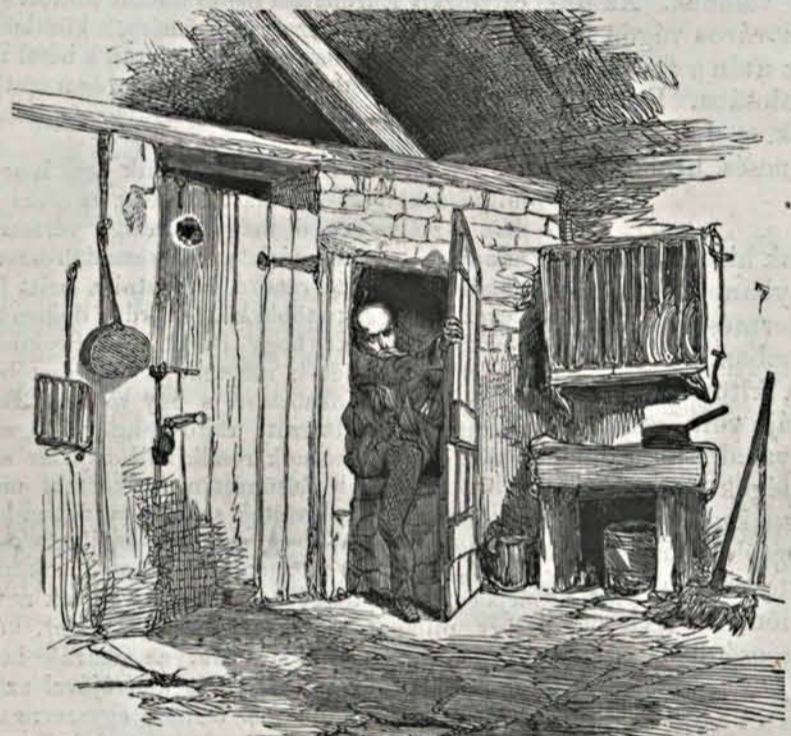

Haynaut a néptömeg özöbe veszi.

tetett” minden áron föl akarták akasztani, vagy legalább a Temzébe dobni.

Végre is, Angliában mindenki engedelmeskedik a rendőrségnek, s ha csöndesség nem lett is egyhamar, de az üldözöttet ki lehet vezetni a rendőri oltalom alatt rejték helyéből a nélkül, hogy bántalmaztatnék. A mondott hálószobában az úgy szélén ülve, halott halványan, elalélva találták. Szánalomra méltó alak volt. Megtépvé, megverve, kifárasztva, félelemtől vaczogva, egy gyerek se félt volna tőle, ki minap még egy ország rémképe vala.

A rendőrök karon fogták s az egyro hur-

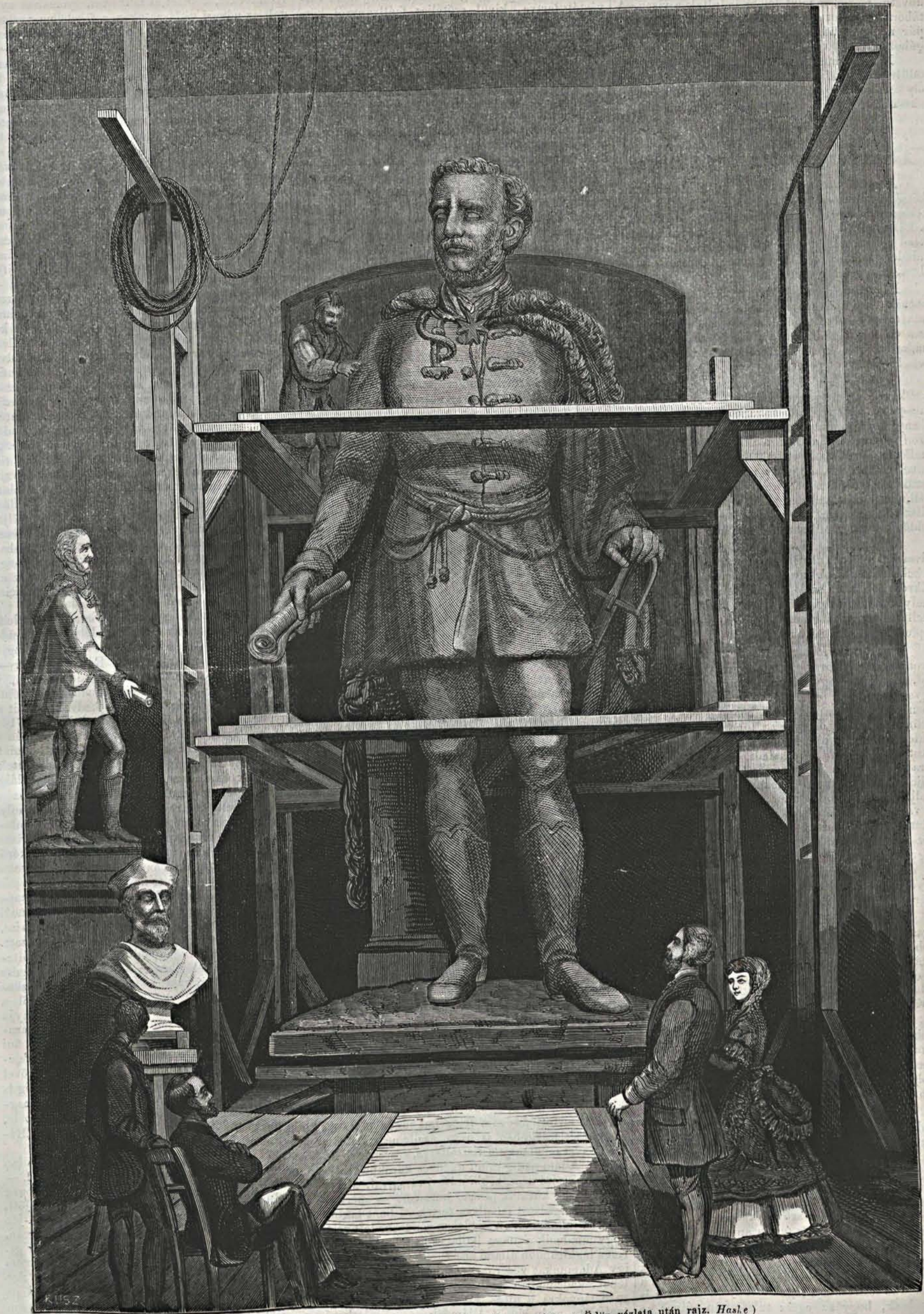
A szentartó ajtaját magara huzza...

Sikerült egy hálószobába rejtőznie...

Haynau menekülése a rendőrség oltalma alatt.

A Széchenyi-szobor nagy mintája Engel műtermében. — (Nemes Ödön vázlatá után rajz. Haske)

rogató tömeg közt a folyóhoz vitték és ott csónakba ültek vele. Megtálták a többi hajónak, hogy egy is követni merje, a mint lefelé indultak a vizen. A táborsernyőt saját szállására vitték, a hol egy pár napig feküdni kelle, hogy valamennyire magához térjen.

Nem is mutatta többé magát s mihelyt felüldült, sietett odahajni Londont, hol a közérzület oly kevés vendégszeretettel fogadta az aradi és pesti akasztófiák felállítását. Küzli — y.

A Széchenyi-szobor nagy mintája.

A művészet minden ágai közül hazánkban kétségkívül a szobrászat a legelhanyagoltabb, bár tehetségekben e téren sem szűkölködünk, de irántuk a köz-érdek és pártolási csak a legutóbbi időben kezd nyilatkozni. Örömmel kell azért üdvözölnünk minden mozzanatot, s figyelemmel kísérnünk mindent, mi e részben történik.

Fővárosunk szép s nagy térei számos szobornak, különösen nagyjaink emlékszobrainak adhatnak helyet; de Lendvay szobrán a színház előtt s legközelebb a József-téren felállított nádor-szobron kívül köztérreink semmi szoborral sem bírnak.

Ohajtva várjuk, hogy Széchenyi István szobra, a neki rendelt helyen, a létezéshidre az akadémia-palota előtti részén felállítsassék. Gróf Széchenyi nevéhez annyi emlék tapad Pesten, s csak azon ponton is, hol szobra álland, keze és nagy szelleme nyomát oly erősen nyomta mindenre, a mivel érintkezett, hogy ha az idegen kérdi: mit tettünk mi, a mi rá emlékeztessen, szégyenlenünk kell, hogy mindaddig semmit sem mutathatunk. Hiszszük azonban, hogy nem messze már az idő, midőn e miatt sem kellend pirulunk többé.

A Széchenyi-szobor eddigi története ismeretes olvasóink előtt. A hirdett pályázat eredményétől, a beküldött s azok közül kiválasztott szobornimátról több ízben szólottunk. Engel mintájáról is, melyet a bizottság, némi változtatások föntartása mellett — s így még nem véglegesen — elfogadott: leplezetlenül elmondtuk véleményünket.

Engel most, a kisebb minta főbb vonalait nyomon, de a bizottság által kívánt változtatásokkal, készíti a nagy mintát. Ez agyag-minta már egyszer csaknem egészen kész volt, midőn — épen pünkösöd napján — a benne levő vas-váz gyöngesége miatt, melyre az agyag rakatik, összomlott. Egészén újra kellett kezdeni, s munkája most már ismét jó előret haladt. Művészi becseről újra s végleges ítéletet mondani csak a minta teljes elkészülte után lehetend, miután — mint említettük — az első kis mintától, mely közszemlére ki vala állítván, lényegesen eltér. Hiszszük, hogy mint ily nagyobbbszerű nemzeti műnél kell, ismét közszemlére fog kiállítani, a műterők s a közönség véleménye nyilvánulásának tér nyitni s az — mielőtt a végelundás történne, — kellőleg figyelembe fog vétetni. Nézetünk elmondását a műről mi is akkorra tartjuk fenn.

De azt hisszük, addig sem lesz érdektelen olvasóink előtt, miután ez az első nagyobbbszerű szobornimta, mely hazánkban készült, s melynek alkotása titkába kezdettől fogva bele pillanthatunk, ha elvezetjük őket a szobrász műtermébe (atelier), hol a nagymérvű agyagminta készült s elmondjuk röviden: mikép készült az.

Mindenekelőtt alkalmas helyiségre volt a szobrásznak szüksége. E célra a nemzeti múzeum háta mögött a lovarda udvarán nyervén tért, ott emeltetett egy külön kis épület, mely műhelyeül szolgál, s elég magas arra, hogy úrügében a roppant szobor kényelmesen megállhasson.

Maga az agyagminta, a féske építkezése módjára, apródonként rakódik le a művész keze alatt egy — vasból készült s célszerűen összehállított váz-alakzatra. Középen egy három mázsa súlyú egyenes vasrúd emelkedik függőlegesen, hátul a talpolt, a fej kaponyáig; e fő vasrúdoz, mely az egész szobornak mintegy gerincoszlopát képezi, kisebb vasrudak egész szövődéke csatlakoznak, melyek nagyjában az egész test s annak egyes tagjai és hajlása vázlatát állították a néző elébe, míg csupaszon voltak. E vas-vázra tapasztja a művész a sarat, először csak bevonni az egészet, mi által a vastagabb testrészek s tagok belsejében üregek is maradnak, hogy az egész tulságosan súlyos ne legyen. Minél több agyagot rak rá, annál jobban és jobban kidomborodik a kép s annak minden tagja, egyes részletei, az egész alakzat, míg végre a felületen oly finoman és részletezve kell dolgoznia,

a minő majd a kész szobor maga is lesz. Így készül az első, vagy agyag-minta (modell), benn vasvázról tartva, kívül erőteljes faállványról környezve, melyen a művész, mint egy építész, könnyen járhat föl s alá. Képünk ezen agyag-mintát ábrázolja, az állványon a szobrásszal, épen midőn a szobor felső részén dolgozik.

Az agyagszobor kerekében nyugszik, melyek alá vasínkek vannak alkalmazva, hogy szükség idején a minta a teremben tova vonathassék, s így a művész azt minden oldalról megtekinthesse; sőt arra is van számítva, hogy később a terem fala kiütközve, a szabadba vitessék a hatás kipuhatólása végett. — Az agyag-mintáról gypsz (mészle) másolatot szoktak önteni s csak ezután bocsátják ércöntés alá. Az alak magassága 15' 2", s a szobor egy 15' magasságú talapon fog nyugodni, s így az egész mű mintegy 30' magasságú leend.

Engel szobra Széchenyi díszlőnyben karosan tünteti elő; míg balja kardján pihen, jobb-jában papir-tekercset tart.

Képünkön egy pár látogató van ábrázolva. Ohajtánok, hogy olvasóink is keressék föl Engel műtermét. A készülő Széchenyi-szobron kívül még néhány érdekes gypsz szobornimta is fognak ott látni; főleg pedig néhány *theologiai szoborcsoportot*, fehér márványban valódi művészettel vité ki, melyek bármely műgyűjteménynek nagy díszére szolgálhatnának s arról győznek meg, hogy Engel művészi erejének e tér a legkedvesebb. Vajha mondhatnók, hogy főúrnak köztintezeteink nem hagyják az ily igazi műtárgyakat a művész atelier-jében heverni!

Szathmári Király Ádám, Rákóczi bujdosás társa.

(Vége.)

Rákóczi a következő 1712-ik év nagy részét is Daneczán töltte Vay Ádammal, az ifjú Beresényivel, Zayval, Zsibrikkel, a Perényiekkal, Illosvayakkal, Máriássy Ádammal szóval az udvariakkal, míg az emigráció többi része: Forgách, Eszterházy, Csáky stb. gróf Beresényi Miklós főnöksége alatt Szolnokszt táján telepedett meg.

A fejedelmé az év végével Franciaországba ohajtván menni: júniusban előre küldte gr. Beresényi Lászlót, Bácsmegeyi Simon és Letenyi Pál udvari ifjait, XIV-ik Lajoshoz szóló levelekkel. November 9-ikén végre maga is tengerre kelt, a daneczai kikötőben, csak negyed magával: ő, Mikos Kelemen, Kisfaludy Boldizsár és Szathmári Király Ádám, — mindahárman 20—21 éves ifjak, urok legkedvesebb szolgálói. Tengeri utazását Ádám ismét érdekesen írja le. Sok vihart állottak ki, — ekkor lévén épen a tenger legvárosgóbb. Koppenhága, s a dán szigetek érintésével, a svéd és norvég partok alatt el, decz. 16-kán kötöttek ki Nagy-Britannia földén, hol Rákóczit a királyné vendégszeretetéből a huli kir. mezei lak készen várta. Angliából 1713. január 10-én megindulván, 12-én már látták a calais-i toronyokat, de az erős szélvész miatt csak másnap köthettek ki Franciaországban.

Itt Rákóczi, mint az öreg Lajos király kitüntetéssel fogadott vendége, s főúrnak Orleans és Du Maine hercegeknek, s Toulouse grófnak kedvelt barátja, — ötödik fél-évet töltött. Párisban külön palota állott rendelkezésére, Versailles-ban, Marlyban, sőt a királyi kisebb mulatóhelyeken u. m. Rambouillet-ban, Chautilly-ban, Passyban, Clagnyban stb. mindenütt a királyi palotákban lakosztályllyal, Grosbois-ban pedig saját mezőkkel bírt, részt vett XIV-ik Lajos udvari ünnepélyein s vadászatain, hol a boulognei erdőben stb. a szarvast az öreg királyllyal és fiaival együtt üzte; ő maga is rendes udvartartott folyvást fejedelmi fényvel, — s szerencsétlenségében is nagy szellemért, finom modoriért mindenkitől tiszteltetve, szeretetve élt. Király Ádám pedig mind e fényes körökben folytonosan kísérő urát, többi udvari társával. Mikor kinek-kinek közülök pihenő hete volt — mert az udvari szolgálatot felváltva tettek — bent laktak a párisi palotában, s a fejedelem gondoskodott róla, hogy mindenik a maga hajlama és tehetsége szerint a legkitünőbb állami intézetekben képeztesse, így Ádámunkat vezérkari szerepre szánván, a katonai akadémiában haderődtési és matematikai tudományokra a híres *Vauban* tanítványai által taníttatta, mely időből Ádámunk számos sajátkezü francia tanitairai és műszaki pontossággal készült tervrajzai maradtak fenn. Olyan héten pedig, mikor az udvari szolgálatról reá következett: kiment Rákóczihoz Versailles-be, Rambouilletbe, vagy a

hol épen volt, s megjárta vele a versaillesi csodavizműveket, képtárt és műketert, nyomában nyargalt az udvari vadászaton, a fejedelem vezetéklövát kézen tartva, vagy pótfegyverrel, felöltözött hordozva; részt vón vele az udvari álarcesz- és jelmezbalokon, szintén jelmezbe — egyszer denevérek — öltözve; Párisban, midőn Rákóczi hat lovas hintón hajtattott az opera-színházba: Ádámunk, mint fullajtár, a hintó előtti lovagolt: egy ízben ily alkalommal a vendome-tér sik kövezetén el is esett a ló alatta, de szerencsére nagyobb baj nélkül.

Az utóbbi években, az öreg király halála után, Rákóczi inkább magányba vonult, grosboisi lakában, Tessé-marsallal; csak olykor látogatta meg legkedvesebb barátjait: Maine herceget és Toulouse gróf királyfiakat s velők vadászgatva. Párisban pedig csupán kiváló alkalmakkor, pl. Péter csár ott időztek, tartózkodott, vagy ha a regens herceggel volt dolga, akkor ment be. Udvari ifjai azonban — kivéven a szolgálattétvő heteket — rendszeren a párisi palotában laktanak s folytatták tanulmányaikat. Így képezte ki magát Ádámunk is folyvást szorgalmasan tanulva, a világ ama középpontján; így sajátítá el Rákóczi oldala mellett, majd vele a csár s később a francia király udvarában a műveltség legfinomabb fokát. A sok utazás, ország-világ-látás, olvasás, tanulmányozás, annyi állam nagy embereinek megismerése pedig látókörét kiszélesíté, tudományát, emberismeretét, ítéletét, tapasztalatait növelé, úgy hogy öt mindez százada egyik legműveltebb magyarjává tette. A francia nyelvet, természetesen, úgy szólván tökélyre vitte, ezen végezzén műszaki tanulmányait, ezen beszélvén az udvarokban mindennap, a mint-hogy később is hazájában, francia nyelvű (vallási tartalmu) munkákat írt, s ha olyast akart följegyezni, hogy környezete meg ne érte: rendszeren nyelvet használt. Naplóját mindazáltal Párisban is magyarul folytatta, csak közben-közben egy-egy francia mondattal; irályán azonban, kivált az utóbbi években, sűrűn mutatkozna a gallicismusk, a mi különben épen nem esoda.

Ádámunk szülői gyakran hívogatták leveleik által haza; a visszatérhetési engedélyt a bécsi udvarnál számára — a ki különben is elejétől fogja csak udvari szolgálatokat tett Rákóczi körül — már régóta kiszerezvén. De a fejedelmén annyi szeretettel csüngő ifju nem tudott megválni a nagy embertől, bár hazáját s kedves szülőit a nagy világ fénye közt sem feledheté. Végre 1716 vége felé Szathmári Miklós igen elbetegesedvén s halálát közel érezvén: igen ohajtá egyetlen fiát még egyszer láthatni; továbbá családi tekintet is forogtat fenn, mert ha Ádám atya haláláig haza nem tért, a Szathmári Királyok egész szép jószágja a fuscus kezére jut. Az atya azért komoly levelet írt fiának, még fiai halátlanságot is emlegetve, hogyha haza, vén és beteg szülői gondviselésére még sem térne; az anya pedig bánatos, kéré szóval írt sorait csatolá az apa leveléhez, könyökkel ostromolva szeretetűt a fia szívére.

Ádámunk e kettős levél, melyeket, mint naplójába bejegyzé, deczember 12-én kapott („Samedi je reue les lettres de mon Père et de ma Maire, pour mon depart.“), fájdalommal lelki harozot okozott. Egyrésztől a szeretve csodált fejedelméhez: jölte-vőjéhez, gondviselőjéhez — kinek szelleme egész világát köszönheti vala — táplált benső ragaszkodás és őszinte hála maraszták, — másrésztől a honvágy, haldokló atya intó szózata, édes anyja könyei, családja fentartásának érdeke — hazavonták. Sokáig küzdött; míg végre győzött a fiai kötelesség érzete. Deczember 28-án kijelenté fejedelmi urának haza való szándékát; bár ez, erővel legkedves embereit sem tartóztatta egy napig is maga mellett — Ádám folyvást halogatta a megváltás öráját; több mint egy egész hónap telt bele, míg hozzá tudott szokni a gondolathoz, hogy Rákóczitól örökre megváljon.

1717. január 30-kán Grosbois-ban leirhatna érzelmek közt vette végbucáját diós urától, — Párisból pedig február 27-kén indult el Strassburg felé. Innen Badennak, Stuttgartnak, Ulmnak jött, a hónát hajtón szállott alá Bécsbe. Ide ápril 1-jén érkezett társával Gyucz Lászlóval együtt járván, s 2-kán mutatta be magát az udv. főkanzellár gr. Illsházy-nál. Bécsben sokáig faggatták: miért nem jött mingyárt haza, mikor atya a kegyelmi levelet számára megkapta, azaz: másfél esztendővel az előtt? hol volt s mit művelt azóta? Így majdnem egy álló hónapig tartóztatták, — csak ápril 24-kén szabadulhattott.

Képzelteti ilyenek után, hogy ide haza is folyvást szemmel tartott, nem ferral-e valami politikai csezt, mint Rákóczi legújabb ügynöke?

Ádám azonban semmi ilyessel megbizva nem volt. Hátra levő éveit falusi jószágaira vonulva, teljes magányban tölté. Elaggott, beteges szülőt ápolta, gazdaságait rendbe hozta, majd 1724. ápril 25-kén egybe kelt Máriássy Krisztinával, s nemzetségét tovább folytatta.

Azokban csendes magányában írogatással, hol magyar, hol francia nyelven gyakran foglalkozott. Párisi hadműtani iratát, rajzait mind előzőleg magával s gondosan megőrizte, valamint két kötetben írt uti naplóját is.) Egykori hálás kegyelettel beszélt róla családjának, mint jölte-vőjéről. Néhány emléket is őrzött tőle: ugymint egy művészileg készült mente-gombot (ezüstből, philigran mű), melyet Rákóczitól akkor kért el emlékül, midőn az a magyar ruhát letette, s mely gomb Boldván, Ádám unokájánál ma is meg van, — továbbá egy kis esztergari, tartózkodott, vagy ha a regens herceggel volt dolga, akkor ment be. Udvari ifjai azonban — kivéven a szolgálattétvő heteket — rendszeren a párisi palotában laktanak s folytatták tanulmányaikat. Így képezte ki magát Ádámunk is folyvást szorgalmasan tanulva, a világ ama középpontján; így sajátítá el Rákóczi oldala mellett, majd vele a csár s később a francia király udvarában a műveltség legfinomabb fokát. A sok utazás, ország-világ-látás, olvasás, tanulmányozás, annyi állam nagy embereinek megismerése pedig látókörét kiszélesíté, tudományát, emberismeretét, ítéletét, tapasztalatait növelé, úgy hogy öt mindez százada egyik legműveltebb magyarjává tette. A francia nyelvet, természetesen, úgy szólván tökélyre vitte, ezen végezzén műszaki tanulmányait, ezen beszélvén az udvarokban mindennap, a mint-hogy később is hazájában, francia nyelvű (vallási tartalmu) munkákat írt, s ha olyast akart följegyezni, hogy környezete meg ne érte: rendszeren nyelvet használt. Naplóját mindazáltal Párisban is magyarul folytatta, csak közben-közben egy-egy francia mondattal; irályán azonban, kivált az utóbbi években, sűrűn mutatkozna a gallicismusk, a mi különben épen nem esoda.

Ádámunk szülői gyakran hívogatták leveleik által haza; a visszatérhetési engedélyt a bécsi udvarnál számára — a ki különben is elejétől fogja csak udvari szolgálatokat tett Rákóczi körül — már régóta kiszerezvén. De a fejedelmén annyi szeretettel csüngő ifju nem tudott megválni a nagy embertől, bár hazáját s kedves szülőit a nagy világ fénye közt sem feledheté. Végre 1716 vége felé Szathmári Miklós igen elbetegesedvén s halálát közel érezvén: igen ohajtá egyetlen fiát még egyszer láthatni; továbbá családi tekintet is forogtat fenn, mert ha Ádám atya haláláig haza nem tért, a Szathmári Királyok egész szép jószágja a fuscus kezére jut. Az atya azért komoly levelet írt fiának, még fiai halátlanságot is emlegetve, hogyha haza, vén és beteg szülői gondviselésére még sem térne; az anya pedig bánatos, kéré szóval írt sorait csatolá az apa leveléhez, könyökkel ostromolva szeretetűt a fia szívére.

Ádámunk e kettős levél, melyeket, mint naplójába bejegyzé, deczember 12-én kapott („Samedi je reue les lettres de mon Père et de ma Maire, pour mon depart.“), fájdalommal lelki harozot okozott. Egyrésztől a szeretve csodált fejedelméhez: jölte-vőjéhez, gondviselőjéhez — kinek szelleme egész világát köszönheti vala — táplált benső ragaszkodás és őszinte hála maraszták, — másrésztől a honvágy, haldokló atya intó szózata, édes anyja könyei, családja fentartásának érdeke — hazavonták. Sokáig küzdött; míg végre győzött a fiai kötelesség érzete. Deczember 28-án kijelenté fejedelmi urának haza való szándékát; bár ez, erővel legkedves embereit sem tartóztatta egy napig is maga mellett — Ádám folyvást halogatta a megváltás öráját; több mint egy egész hónap telt bele, míg hozzá tudott szokni a gondolathoz, hogy Rákóczitól örökre megváljon.

1717. január 30-kán Grosbois-ban leirhatna érzelmek közt vette végbucáját diós urától, — Párisból pedig február 27-kén indult el Strassburg felé. Innen Badennak, Stuttgartnak, Ulmnak jött, a hónát hajtón szállott alá Bécsbe. Ide ápril 1-jén érkezett társával Gyucz Lászlóval együtt járván, s 2-kán mutatta be magát az udv. főkanzellár gr. Illsházy-nál. Bécsben sokáig faggatták: miért nem jött mingyárt haza, mikor atya a kegyelmi levelet számára megkapta, azaz: másfél esztendővel az előtt? hol volt s mit művelt azóta? Így majdnem egy álló hónapig tartóztatták, — csak ápril 24-kén szabadulhattott.

Képzelteti ilyenek után, hogy ide haza is folyvást szemmel tartott, nem ferral-e valami politikai csezt, mint Rákóczi legújabb ügynöke?

két hely közt is választhatnak, hol úgyjukok az Unió területén állíthatják föl. A mire aztán Maston J. T. egyikéssé lecsöndesült.

Florida vagy Texas? volt most a kérdés, mely fölött roppant viták folytak. A bizottság egyiket sem akarta a mellőzés által megvárni. A vita tehát nyilvánossá tétetett. A kérdésben levő két tartomány egész hévvel versenyzett a szerencsésért, hogy az neki jusson. Mindenik elősorolta a maga előnyeit s ósárolta ahogy lehetett a másikat. Követéseket küldöttek Barbicanéhoz s a klubb más befolyásos tagjaihoz. A vita végre oly elkésere-dettséggel, sőt valódi gyűlölködésig ment, hogy Barbican azt mondotta: „Kurtan kell ketté vágnom! Texas azon részében, mely a 28°-on belül esik, tizenegy jelentéesebb város van; Florida déli részében csak egy: Tampa-town. Ha Texas lesz a nyertes: a verseny ismét megújul tizenegy város közt, s elkésere-dettebb és megoldhatatlanabb lesz, mint a két terület között volt. Floridában nincs ki versenyezzen. Eljén tehát Florida és Tampa town.“ Ezzel akérés meg volt oldva s Texason kívül mindenki helyeselte a megoldást.

De ideje volt már a költségekről is gondoskodni. Milliók kellett; oly összeg, melyet sem magányos ember, sőt még állam sem adhatott egyetlen lövésre, — mert csak arról volt szó. De Barbican egy vette fel a dolgot, hogy a vállalat első rendben ugyan amerikai, nemzeti ügy, s azért

A vállalat sínhelye.

legtöbbit polgártársaitól remélt; de a tudományos érdek azt világ-vállalattá is teszi s így az egész mivel világnak hozzá kell járulnia a kivitelhez. Először tehát a világ minden nevezetes csillag-dajával közölte a tervet, minden részletes számításokkal s kikérte véleményeket. A legtöbb helyeslőleg s a siker iránt reményt nyújtólag nyilatkozott. A tudományos világ érdeklődése s szavazata meg volt nyerve. Ez széles körökben érdeklődést és bizalmat keltett a vállalat iránt. Most eljött az idő, felszólítást intézni a tudomány kedvelőhöz, s adakozásokat kérni. Amerikában és Amerikán kívül minden valámire való városban meg lón nevez valamely bank vagy jöhitelű cég, mely az adakozásokat elfogadja. A barátságos indulatu lapok roppant lármát ütöttek a nagyszerű, hallatlan, dicső, csodás isteni terv érdekében.

A siker megfelelt a várakozásnak, sőt fölmulta azt. A frankok, forintok, lírák, sterlingek, dollárok, csak úgy özönlöttek a világ mind az öt részéből, minden országból, tartományból és városból. Az Unió maga, Barbicané kiáltványának megjelenése után három napra, területe különböző pontjain mindössze 4 millió dollárt, azaz: 21.680.000 frankot adott. A többi világrészekből, a távoltság és a közlekedés akadályaihoz képest rendre-rendre folytak be az adományok. S együttvéve megközelítették a másfél millió dollárt, vagy a nyolcz millió frankot.

Egyszóval 5.446.675 dollár, vagyis 29.520.983

frank és 40 centime gyűlt össze. Böven elég a költségek fedezésére. Nicholl kapitány, az első fogadást elvosteztetta.

A szükséges összeg nagysága nem lephet meg. Az anyagszerek, az öntés, a föld- és kőművesmunkák, a munkások odaszállítás, elhelyezés, előlátása, elmezése egy gyéren lakott vidék közepette, kőmezékek, lakhelyek, kohók, műhelyek építése, a löveg, az ágyu, a löpamut, a történetű károk stb. stb. bizony roppant összegeket is vesznek igénybe. A szövetség utóbbi háborújában volt lövés, mely 1000 dollárba került. Akkor ez a lövés a holdba bátran kerülhetend 5000-szerre többé, mint egy egyszerű csata-lövés!

A Goldspring-gyárral, New-York mellett, szerződést kötöttek, hogy az ágyuhoz szükséges anyagot a hely szinére szállítsa, ott öntődött állít, s meghatározott mérvűk szerint megönti az ágyut és ezzel a jövő év okt. 15-re tökéletesen kész lesz. Ha nem: bánatpénzü száz dollárt fizet mindennapra addig, míg a hold 18 év múlva ismét azon helyzetbe jő, melyről a cambridge-i csillag igazgatójának választásában szó van. Munkások szerzése, élelmezése, fizetése, mind a Goldspringék dolga.

Amerika, sőt a világ figyelmé most már Floridára fordult. Mindenki ismerni akarta a felszigetnek, melyely eddig semmit sem gondolt, fekvését, földét, lakóit, viszonyait, minden zego zugát. A könyvárusok soha sem adtak el annyi utazási és földrajzi könyvet, a mi csak Floridáról szólott.

Barbicané pedig, Maston J. T. és El-fisten társaitól és a Goldspring öntőde igazgatójától kísérve, a helyszin megismerésére s az öntés és lövés pontjainak kiválasztására Floridába indult. Tampa-Town (ősnindus nyelven: hold-város) épen pontosan a 28° alatt esik, Florida észak-déli hosszának közepe táján, a mexikói öböl partján. A város közvetlen közelében a mindenesetre veszélyes kisérlet helyét kiválasztani nem akarták. Athelyezték azért az Okcechebek-tó déli csucsára Stones-hill (kődomb) nevezetű magaslatra. A talaj erős, kemény; közel elegendő víz; a kilátás nagy, akadálytalan; a várososh nem oly közel, hogy a lövés rázkódása annak veszélyt okozzon, de nem is oly messze tőle, hogy vele a közlekedés nehegy legyen élelmi szerek s egyéb szükségletek miatt; szóval Stones-hill a lehető legcélszerűbben kiválasztott hely volt a Columbiad megöntésére, felállítására, kilövése, szóval az egész nagyszerű kísérletre!

Tampa-Town ez esemény előtt jelenté-telen kis városka volt. Háromezer lakosnál alig számlált többet, kereskedelme, gyári nem igen voltak. Egyszerre megnépesült. Murchison ur, az öntőde művezetője egész kis hajó-rajjal kötött ki alatta; ezeröt száz munkás jött vele, a legtöbb családostól. Egész kis telep. A kis város népeisége egyszerre megkétszereződött. Még sokkal nagyobb arányban növekedett forgalma, zaja, élete. A munka, mi itt készült, kíváncsiak ezereit csödtette ide, közel és távol vidékekről. Vendéglők emelkedtek, gyárak és boltok tormentek elő s Tampa-town egyszerre híres és gazdag város lett.

Még nagyobb változást ment át a Stone-hilli pusztaság. A készülöben levő öntőde körül kohók, műhelyek, munkásoklakok, éléstárak épültek, mintegy varázsütre. Az előbb lakatlan s csak mádr járta hely megnépesedett. A munkások telepén kívül idegenek raja sürögte körül Stone-hill-t. (Folyt. köv.)

A joesfstadti fogoly-életből.

Deák Farkas érdekes emlékirata: „Fogságom története“, melynek megjelenését lapunk előrel jelentette volt, néhány nap múlva már kikerült sajtó alól. Olvasóink, kik bizonyosan emlékeznek még ugyanazon szerzőtől lapunk mult évi folyamában adott közleményünkre, mely az 1852-diki befogatások történetét vázolta, valamint a joesfstadti történet-kronikára, Hajdu Lajostól, — azt hiszszük, szivesen veendik, ha addig is, míg a könyvet átlapozhatnák, egy kis mutatványban a fogoly-életbe hagyjuk bepillantani.

Deák Farkas, miután a befogatások történetét vázlatban előadja s a fogságnak Maros-Vásárhelyen töltött első öt hónapját, a foglyoknak Szébenbe hurcoltatását s a szobeni fogság élményeit elbeszéli, a gyulafehérvári kaszmatárban töltött hét hónappal és a Fehérvártól Josefstadta

*) Megjelent e napló nyomtatásában *Thaly Kálmán* „Rákóczi Tár“-a I. kötet 233—420 lapjain, Pesten, Lauffer Vilmosnál 1866.

ben „megtekintés végett“ visszakérte a városi fenytő törvényszéktől a herceg vizsgálatára vonatkozó okmányokat. A herceget mostanság többször látták sétálni egy katonatisztől kísérve.

„A nemzeti színház“ négyheti szüneti a jövő hóban kezdődik, de elsőrangú drámai művezei s művésznői nagybárára már e hó közepén kezdik meg vendégszerelésüket a vidéken. Szigeti József egyelőre Szentest és Szegedet látogatja meg. Feleki először Nyíregyházán s majd Nagykállóban tart néhány előadást, azután Szathmárra rándul, s innen Marmaros-Szigetre, hol nagyon kíváncsiak a művészre, kit húsz év előtt láttak először a „Vadon fiában.“ Felekiné asszony Szombathelyre van néhány előadásra meghíva, mit el is fogadott, onnét pedig Karlsbadba utazik. Szerdahelyi, s Prielle Kornélia asszony Szentosra, Aradra s később Maros-Vásárhelyre mennek vendégszerelésre, hol mindenütt várva várják a kedvelt művészt s művésznőt. Lendvay M. e hó végén utazik Tomesvárra, majd Nagy-Váradra. A nemzeti színház többi drámai tagjai legnagyobb részt Náday társulatához szegődnek.

„Bem apó“-nak) sok akadálylyal kell megküzdeni. Alkalmat csak e hét vége felé mutathatja be magát a bécsieknek. Ugy hírlik, hogy a czimzserpet Molnár játsszán, miután Bécsben nem akadt rá színész.

„Gróf Chorinsky Gusztávól,“) kit a nálunk ugynevezett Ebergényi-pör szomorú híre juttatott, azt írják, hogy tébolydába vitték. Az öreg gróf (volt helytartó) nagyon sürgeti a müncheni bírakat, hogy nyilatkoztassák ki, hogy fia már ama tett elkövetésekor tébolydott volt, de természetesen hiába.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

„Koenitz Miksát“) csakugyan meghozta a kiküldött két rendőrbiztos. A városháza előtt néhány százra menő kíváncsi tömeg várta a fiatal csalót, kinek, mint mondani szokás, az öt lövés dacára is „kutya-baja“. A 24 órai vasúti utazás alatt egy barátságos uton vallatni kezdte a két biztos az elveszettek állított 20,000 forint iránt, de eredmény nélkül. Megmaradt azon állítása mellett, hogy Borosjenő és Zsámbék közt elvesztette, mert a paraszt, kinek szekérén ment, ez ut alatt vagy négyszer fölfordította. Ő maga, mint mondja, csak később vette észre, hogy ez ősszeg bankókkal tulterhelt zsebéből eltűnt. Azt is elmondta, hogy szökése előtt a hajóterén magyar ruhát és egy revolvert vett. Már átszolgáltatták a fenytő törvényszéknek.

kezeibe letenni, hanem csak bizonyos vagyont kimutatni, úgy mint ez több államban már divatozik. Az előléptetési szabályzat is átdolgoztatott s ő Felsége által jóváhagyatván, közelebb már ki fog adatni.

„Közlebből érkezett“) Egyiptomból Kolozsvárra Almásy Sámuel, fiatal iparos, ki, mint kitüntetve asztalos, öt év előtt indult el Kolozsvárról Afrikába szerencsét próbálni. A szorgalmas fiatal ember fel is lelta a mit keresett, s jelenleg, mint gépész igen kedvező feltételek mellett van a Kairóhoz öt órára eső Mehalla el Kebez-ben egyik gyapottgyárban alkalmazva. Ezuttal látogatába jött haza s néhány hét múlva újra visszatér Egyiptomba, hol ez idő szerint mintegy 100 magyar ember, köztük három erdélyi, keresi becsülettel kenyereit mint ügyvéd, gyáros, korcsáros stb. Almásy S. egyiptomi pénzeket, csigákat, óriási czitromokat természetes állapotban, még tokban levő gyapotot, s egy fölötté érdekes banán-gyümölcsöt is hozott magával, mik a helybeli muzeumban közszemlére lesznek kiállítva. Almásy a magával hozott dolgok nagy részével a muzeumot ajándékozta meg.

„Sarolta császárnéről“) írja egy francia lap, hogy tervuerei tartózkodása óta egészsége folyton javul és halvány arczára lassanként visszatérni kezdi az élet erő színe. A kies fekvésű vár levegője, Bulkens orvos értelmes kezelése, hű és szerető emberek környezése által egészségi állapota annyira javult, hogy férje uralkodásáról egy művet ír, mely foglalkozás — orvosa véleménye szerint — képeletét is foglalkoztatja a nélkül, hogy egészségének ártana. A műből mintegy 140 lap készült el már, melyek ritka szellemi tehetségéről tanuskodnak.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Velociped a hadseregben.“) Azon furcsa hirt hozza egy bécsi lap, hogy a közös hadügy-miniszternek terve volna betanítatni a gyalogságban többeket a velociped használatára s ezeket aztán gyors futárok gyanánt használni. E czélból külön velociped-iskolákat állítanának fel.

„Szombat, június 12. „Bánk bán.“) Eredeti opera 3 felv. Zenéjét szerz. Erkel Ferencz.

„Vasárnap, jun. 13. „Reggeli élt.“) Drámai tréfa 4 felv. Irta. gróf Pedro S.; ford. Radnótfy. — És „Egyik olyan mint a másik.“) Vigj. 1 felv. Narrey után Pázmándi Dénes. — Végül „Szakasztott más.“) Vigjáték 1 felv. Lille Herbert után angolból ford. Vörös Vidor.

„Hétfő, június 14. „Drahomira.“) Szomorú játék 5 felv. Irta. Weilen József; ford. Paulai Ede. — (Némethy Irma k. a. fölleptével.)

„Kedd, június 15. „A fehér nő.“) Opera 3 felv. Zenéjét szerz. Boieldieu.

„Szerda, június 16. „Sheridan.“) Színmű 4 felv. Irta. Langlé Aylic; ford. Csepregi.

„Csütörtök, június 17. „A portói néma.“) Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Auber.

„Düsseldorf. M. M. és Heidelberg. T. L. Az ígért küldeményeket várjuk.

„Dézs. R. I. Az érdekes tudósítást köszönjük. A P. U. legközelebbi számban fog megjelenni. A képeket mielőbb visszaküldjük.

„Panyova. H. Sem eszme, sem poezis, de még nyelvtan s ortográfia sincs a beklüdt versekben. Egyik sem használható. A néptantermészi czikk tárgyára már vissza nem térhetünk; a küldött rajzok is, bár látható gonddal készültek, igen tökéletlenek.

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

„Miskolcz. Sz. I. Ez is mint az előbbiek. Üres frázisok, melyek a mellett oly szárazak is, hogy politikai vezércikkben is unalmasok volnának. Költői eszme? érzés? minek volna az a verse!

Table with columns: Hónapi-és hetinap, Katholikus és protestans naptár, Görög-orosz naptár, Izraeliták naptára, Nap, Hold. Rows include dates from 20th to 26th of the month.

Table with columns: TARTALOM, Prielle Kornelia (arezkép), Haynan esete Londonban, Lengyel ravaszág (folyt.), Szathmári Király Ádám, Rákóczi bujdosó társa (vége), Utazás a holdba (folyt., képpel), A jeseftadai fogoly életéből, Egyveleg, Tárház: Irodalom és művészet, Közintézetek, egyletek, Egyház és iskola, Közlekedés, Mi újság? Nemzeti színház, Szerkesztői mondanivaló, Sakkjáték, Heti-naptár.

HIRDETÉSEK.

URAKAT KÜLÖNÖSEN ÉRDEKLŐ CZIKKEK, KERTÉSZ és EISERT

Pesten, Dorottya-utca, 2. sz., a „magyar király“ czimű szállodával szemközt.

Dohányvágó-gép.

Hosszú kísérletek után, sikerült egy dohányvágót szerkesztetni, mely tökéletesen vasból készült s melynek kezelhetünk minden igénynek megfelelő. A dohányt ezen gép segítségével tökéletesen hosszúra, vagy magyarmódon köcskára vághatni. Darabja 13 ft 50 kr.

Törökdohány-szelence.

Külsője florentini barna bronccsból, belseje kövedényből s oly előkészítéssel ellátva, hogy a dohány nedvességi fokát tetszés szerint szabályozni lehet. Dar. 3 ft 30 kr.

Narguillierek.

a jelenleg oly annyira kedvelt keleti dohányszopálakozók, melyeknél a fűt vízben hatván keresztül, tökéletesen lehűtetik, hosszú hajlékony szárral, kisebbek agyagipával 2 ft 25 kr, tájipával cigarettéknek is használhatók 3 ft 50 kr, nagyobbak 4 ft 50 kr, 5 ft 50 kr, 6 ft 50 kr, nagyok és díszesek 9 ft.

Dohányzó-készletek.

Egyetemes készlet, holhandiátok tájipipát, három szivar- és egy cigarett-szopákot tartalmaz, díszes börtökben, darabja 5 ft 60 kr.
Dohányzó-székények, díszes fából s még gazdagabban és sok-félekben felszerelve, ajándékokhoz különösen alkalmasak, 4 ft 80 kr, 7 ft 50 kr, 8 ft 75.
Cigarett-készlet, kisebb és nagyobb tájiszopákot, dohány-tartót, gyújtószert, kanecot és szivarpapirt tartalmazó kisserű díszes tokban 4 ft 50 kr.
Mobil-gyújtószert, egy szivarzopákot, kanecot és gyufákat tartalmazó kis zseb-tok 1 ft 80 kr.

Törökdohányzó-készletek.

utrá és kirándulásokhoz igen ajánlhatóak.
haték. — Kis táj-eszükot széjjel rakható megfűszárú, két szivarzopák és dohánytartót tartalmazó tokban 4 ft.
Nagy táj-eszükot, széjjel rakható megfűszárú, cigarett-szopákot és dohánytartót tartalmazó tokban 6 ft 30 kr.
Szentén ilyen széjjelrakható fekete szárral 7 ft.
Szentén ilyen, nagy faszárral, másodrendű pipával 2 ft 75 kr.
Kis törökdohány-készlet, kupakos agyagszükot, szivarzopákot, cigarett-feltevőt, és dohánytartót tartalmazó kis börtökben 2 ft 20 kr.

Dohányzó sétatobok.

csibukaszár gyanánt használhatók, különféle kiállításuk 2 ft 70 kr, 3 ft 60 kr, 4 ft 50 kr, 5 ft 40 kr, 10 ft.

Legjobb zsebbeli gyufatartók.

Pakfongból, szifárdan készülv, minden egyes darab csögtünnel ellátva, a legnagyobb szélessé is használhatók.

1. szám, rövid kanecossal ellátva, 85 kr.
2. sz. kanecossal és szivarzopával 1 ft 25 kr.
3. sz. hosszabb kanecossal és szivarzopával 1 ft 50 kr.
4. szám. gergelyáskával 1 ft 50 kr.

Angol szivartárak

sárga patent-börtökből készülv, vállba akasztható eszjial, utrá és kirándulásokhoz igen alkalmasok, 25 darab 3 ft 30 kr, 50 darab 4 ft 40 kr és 75 darab 5 ft. Szentén ilyen különféle nagyságú szivartárak 1 ft 50 krtól 4 ftig.

Zsebbeli szerszámok.

igen csinosak, kenyér- és tollvágó késeket, ollókat, körömtisztítót, fogvájót, fülkanálkat sat. tartalmazók, szaruba 2 ft, 2 ft 60 kr, teknősbéka-héjba 2 ft 50 kr, 3 ft 40 kr, 4 ft és 4 ft 50 kr, gyöngyházba foglalva 2 ft 60 kr és 2 ft 50 kr.

A jelenleg oly olcsó postal vitelbér lehetősége tévén, a kívánt tárgyakat gyorsan, csekély költség és utánvétel mellett elküldhetni, ígykezetünk oda irányul, levelelbeli megbízásoknál, a belénk helyezett bizalmat, a rendelémények gyors és pontos eszközlése által megérdemeln. Meg nem felelő tárgyak visszaküldhetők.

Kitünő Lefauchaux-revolverek.

Marok-revolverek simák és vésettek 10 főtől 20 ftig.
Mignon-zsebbeli revolverek simák 15 ft.
Sima jókészítményű revolverek 7 mm. 17 ft, 9 mm. 18 ft, 12 mm. 20 ft.
Szentén ilyenek, minden egyes alkatrésznél kovacsolt aczéltől, minden egyes darab pontosan behelyezve csögtünnel ellátva, 7 mm. 24 ft 50 kr. 9 mm. 26 ft, 12 mm. 27 ft 50 kr.
Finomabb kiállításuk, szép vésetekkel, arany és ezüst berakattal, ébenfa, elefántcsont agyakkal sat. 28 ft-től 50 ftig.
10- és 12-lövetű revolverek, különböző kiállításuk 40 főtől 60 ftig.
Zsebbeli pisztolyok egyesüvök párja 2 főtől 10 ftig.
Késesüvök 5 ft 60 krtól 15 ftig.

Lefauchaux Percussios egy-csüvű két-csüvű

42 főtől 100 ftig 7 ft 50 krtól 18 ftig 13 ft 50 krtől 60 ftig
vadászfegyverek dús választékban.

Flobert-féle szoba-pisztolyok és puszkák.

a lövésnél nem durranván, színtügy a szobában mint a szabadban, igen kellemes mulatsággal párosult gyakorolthoz a cséllövésben igen ajánlandók, kisebb pisztolyok darabja 9 ft, nagyobb pisztolyok darabja 13 ft. 50 kr.
Puskák madarakra is használhatók, 6 mm. 19 ft, 9 mm. 21 ft.
Töltények száza 6 mm. golyóval 85 kr, 9 mm. golyóval 2 frt 85 kr, 6 mm. sörrettel 3 ft, 9 mm. sörrettel 5 ft 50 kr.
Vasból készült ezéltüvök, tölthető morskárral és kirgő böhdészal, dja 9 ft 80 kr.

Védőgyűrűk.

10s, mindig magánál hordható védőfegyvert képeznek, öntött vasból 55 kr, aczéltől 1 ft 50 kr, díszesebbek börtökben 1 ft 50 kr.

Francia órák

36 óráig járó művel s elzárható felkötővel, mely minden kívánatos órában éles, esengő hangon ébreszt, ügyes alakjánál fogva pedig titkzóben is használható. Darabja 6 ft 50.

Kerti fecskendők

(angol patent), bármily vízdéppnyel minden további előkészületek nélkül használható, egyezérű használati modjuk s erős hatásuknál fogva meglepők. Kiseb bek 10 ft. 80 kr, nagyobbak 16 ft 50 kr.

Rugany eső-öltönyök

kicsiny	közép	nagyok
10 ft 75 12 ft 50 13 ft 50	15 ft 50 18 ft 25 19 ft 50	16 ft 85 19 ft 60

Zsebbeli pénztárca

(angol patent), sárga patentbörtöb, szifárdan készülv, apró és papirpénznek használható 2 ft.

Angol nadrágtartó

sárga patentbörtöb, minden varrás nélkül, s ennél fogva igen tartósan készülv 2 ft 30 kr.

Gazdasági lámpások

törés és tűz ellen mentesek, olaj-lámpákkal, kicsinyek 1 ft 90 kr, középszerűek 2 ft 65 kr, nagyok 3 ft 40 kr.

Kitünő látesó

közép nagyságú, 3 kivonással, külsője ehagrin-börtöb foglalva, kirándulásokhoz és utrá igen ajánlandó, darabja 7 ft 50 kr.

Pest, június 27-én 1869.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Caupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Caupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokot illetőleg: Egy négyszer használtott petit sor vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 krtba, háromszori vagy többszöri ígtatásnál csak 7 krtba számítottak. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Opeilik Alajos, Wollzeile No. 22. és Haasenstein és Vogler Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígtatás után 30 krajczár.

Éber Nándor.

A szomorú emlékü tizennyolcz év, a forradalom legyőzetésétől alkotmányunk helyreállításáig, egyesek, családok s egész nemzetünk életében mély és fájdalmas nyomokat hagyott hátra; sebeket, melyeknek behegesztése itt-ott örökre lehetetlen, s legjobb esetben is éveket kíván. A halál áldozatainak az életet semmi hatalom vissza nem adhatja; a hazának az elveszett idő, melyben a megindult előrehaladás helyett tévlenségre s visszamaradásra volt kárhóztatva, vissza nem téríthető, s évek, tán évtizedek kellene, míg kettözött munka és tevékenység által a mulasztás helyrehozva s a hátramaradás kiegyenlítő és feledtetve lesz. S ki adja vissza a száműzöttnek szomorú bujdosásban töltött éveit, melyek, mindig „jót remélve, rosztat érve“ — végre egy fél emberkorra halmozódtak fel?

De bármily szomorú emlékek s helyrehozhatlan veszteségek tapadjanak is ama súlyos esztendőek gyászos emlékéhez: némi hasznukat sem lehet megtagadni. Hazánkfiak, s épen a legjelesebbek közül valók, a sors által a haza hátairat kerülni kényszerítve, külföld lakóivá lettek; a magyar név és magyar ügy ismeretét Európa és Amerika távoli nemzetiehez elvitték, s míg magok is a külföld politikai, társadalmi, anyagi életével s institutioival megismerkedve, tapasztalatokban dúsakká lőnek, melyeket a bekövetkezett szerencsésőbb idősakban a haza javára hasznosíthatnak, a külföldet is megismertették sorsunkkal, intézményeinkkel s döntő befolyást gyakorolhattak az irányunkban alakuló közvéleményre.

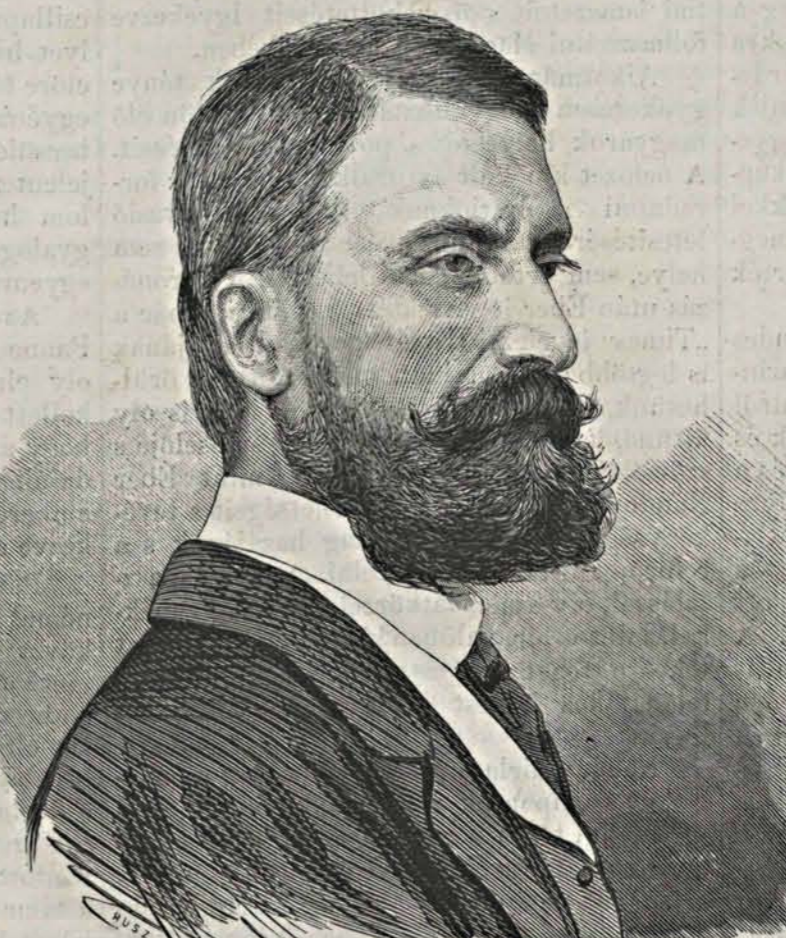
Annly s oly súlyos veszteségek mellett sem lehet, sem szabad kicsinylenünk s nyereséget. S tisztelnünk és méltányolnunk kell azon férfiakat, kik le nem verve, el nem csüggesztve a sors csapásai által, a hazaszeretet s életösztön egész ruganyosságával munkáltak arra, hogy száműzetésük szomorú sorsát egyetlen előnyös oldalról zsákmányolják ki, nem annyira magok, mint a haza javára.

E férfiak közé tartozik Éber Nándor is, egyike azoknak, kik a magyar név és ügy széles körökben megismertetésére legtöbbet tettek, kik száműzetésük ideje alatt a legtöbb s ernyedetlenebb tevékenységet fejtették ki, s most dúsz tapasztalásaikat és széles összeköttetéseiket a visszajöhetésre ismét megnyit hazába behozva, mindazt, mit magok szerettek magoknak, nemzetük javára ajánlják fel s meg nem lankadt tevékenységgel hasznosítják. Kedves dolgot vélünk azért tenni olvasóinknak, s egyszersmind arczkép-csarnokunk kiegészítésére is szükséges,

széles körökben érvényesíteni tehetségét s tanulmányait; s azért, miután a jogi tanfolyamot a pesti egyetemen szép sikerrel végezte, az akkor igen kevés magyar által keresett diplomatiái pályára szánta magát, s e végből a keleti akademiába (Bécsben) lépett, hogy ott, e széles nyelv- s politikai ismereteket igénylő pályára magát kiképezhesse. Alig végezte be az öt évi tanfolyamot, kitünő eredménnyel, s volt néhány hónapig a külügyminiszteriumban gyakoronokul alkalmazva, jeles képzettségének s tevékenységének azonnal pálya nyílt, midőn, 1848 elején, a konstantinápolyi követséghez titkárrá neveztetett ki. Sajátságos ügy-mutatásai a sorsnak vagy a véletlennek. Az oly nevezetessé leendő 1848-dik év hajnala épen földerült, s Éber Nándor, mintegy előjelül, későbbi tevékenysége színhelyére — keletre küldetett. Alig foglalta el helyét, a márcziusi változások bekövetkeztek; az események rohamosan követték egymást s hazánk hajója akaratlanul a vésztek tengerére sodortott. A kényszerű, a kikerülhetlen forradalom kitört. A király által kinevezett miniszterium lemondott s a forradalmi jellemű honvédelmi bizottmány kezébe tette le az ország kormányát. A haza veszedelemben volt.

E szó, mely Kárpátoktól Adriáig riadt s viszhangjai messze tulhangzottak az ország határain, elég volt hogy Éber Nándort arra határozza, hogy követ-ségi állásáról lemondva, haza jöjön s szolgálatait a veszélyben forgó hazának ajánlja föl. Először a honvédelmi bizottmány mellett alkalmazták; később, midőn Debreczenben a forradalmi miniszterium ápril 14-dike után megalkult, a magyar külügyminiszterium szervezésében mint elnöki titkár vett részt Batthyány Kázmér külügyminiszter alatt. Ez állásban maradt egészen a forradalom bevégeztéig.

Világos után őt is a külföldre menekülők közt találjuk. Bár, természetesen, előbbi hivatali állásába, Konstantinápolyba, vissza

ÉBER NÁNDOR.

Előfizetési felhívás.

Jogtudományi Közlöny

a budapesti, nagyváradai és kassai ügyvédi egyetek közlönye.

Heti szaklap,

kapcsolatban magy. kir. kuriai ítéletekkel

törvénykezési szabályrendeletek gyűjtésével.

Skatüdősök közreműködésével;

szerkesztő kiadja
Dr. DÁRDAY SÁNDOR. **HECKENAST GUSZTÁV.**

Előfizetési feltételek:

Negyedévre (július—szeptember) 3 forint.
Félévre (július—december) 6 "

Rendes szétküldés oszközölhetőse végett az előfizetések idejében boküldése keretik.

Az előfizetési pénzeket és reklamáziókat a kiadó-hivatalhoz, a kéziratokat pedig bérmentve a szerkesztőséghez kérjük intézni.

A t. gyűjtőket tiz előfizető után tiszteletpéldány illeti.

A „Jogtudományi Közlöny“ kiadó-hivatala

(Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

(1-3)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1869 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Titkos betegségeket

még makacs és üdült bajokat is egy kór-roldában, mint magán gyakorlat foly-tán több ezer betegnek legjobbak bizonyult, még szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatalosan vagy élet-módjában változtatást, egykéresen bízatosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. szám. Módtete-ház-ban, 1-60 emelet, délelőtt 7-9-ig, dél-után 1-4 óráig.
Dijazott levelekre azonnal válaszoltat, s kívánatra a gyógy-szeret is megküldetnek. 501 (8-12)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalá-ban Pesten (egyetem-utca 4-ik szám) meg-jelennek és minden híradó könyvtárunk káp-lakók:

AZ új földesur.

Regény két kötetben.
Ira **JÓKAI MÓR.**
(Gólkai munkái 44-47.) Második kiadás. (16-rét, 221, 243, 1. Füve 1 ft. 60 kr.

Tenyészjuh-eladás.

Főméltóságú herczeg Batthyányi Fülöp ur enyngi uradalmában mint minden évben, ugy ez évben is eladatik: s. p. gazdag gypjas pepiner-kos 86 db., mestic-kos 89 db., mestic-anya 1090 db., ezenkívül nyári hizlalt 1040 db. ürü.
E juhfiának gypja az 1862-ik évi londoni világ kiállításon nagy érem-mel, ugy ezen juhok a pesti 1857-ki kiállításon két elismerő okiratot, 1865-ben pedig kis érmel, az 1867-ki veszprémi kiállításon egy első arany érmel és két dicserő-okirattal díjaztatnak.
A megvett juhok Szent-Mihály napig itt maradhatnak.
Enyng, június 1-jén 1869.
Farkas Imre, m. k. urad. tisztartó.
552 (2-3)